Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 77 Maribor, petek 4. aprila 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 18
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Serija težkih eksplozij

USODNE POSLEDICE EKSPLOZIJE V PIROTEHNIČNI TVORNICI. — 15 MRTVIH, 100 RANJENIH. — STRELA ZAŽGALA PETROLEJSKI TANK.

NEW-YORK, 4. aprila. Iz Debone v Pensilvaniji je došlo poročilo o strahoviti eksplozijski katastrofi, ki je uničila tamkajšnjo pirotehnično tvornico. Na nepojasnjen način je nastala eksplozija, ki je raztrgala celo poslopje. Petnajst delavcev, ki so bili v tvornici, je bilo takoj ubitih, 100 težko ranjenih, 30 se jih bori v bolnici s smrtjo. Zračni pritisk je bil tako silen, da je bil brzovlak, ki je ravno takrat vozil po 40 m oddaljeni progi, vržen s tira, pri čemur sta bila 2 potnika težko ranjena. Takoj nato je nastal še požar, kateremu je sledila eksplozija za eksplozijo. Osem gasilcev je bilo pri reševalnih delih težko ranjenih.

NEW-YORK, 4. aprila. Tekom včerajšnje noči so nastale na spodnjem koncu Broadwaya vsled svetilnega plina, ki je prodrl v kabelske jarke, težke eskplozije. Lokalne eksplozije so bile tako močne, da so dvignile poulični asfalt in so bile v bližini stoječe hiše znatno poškodovane. Iz kanalov so švigali povsod ognjeni zublji. Ker je grozila še večja nevarnost, je moralo nad 5.000 ljudi v obeh prizadetih ulicah izprazniti stanovanja. Eksplozije so uničile tudi telefonski in brzojavni kabel, tako da je bil telefonski promet v notranjosti mesta prekinjen. Promet ste morali ustaviti tudi cestna in podzemska železnica.

ELDORADO, 4. aprila. Včeraj je treščila strela v veliki tank tukajšnje petrolejske družbe, ki je vseboval nad 40.000 hl petroleja. Ker je grozil usoden požar, so poizkušali najprej uničiti tank z malimi topovi, da bi potem petrolej odtekel po obcestnih jarkih. Toda tank je bil tako močen, da so se granate kar odbijale od njega.

Naš in ruski les kot konkurenta

Zadnje tedne se je evropski tisk mnogo bavil z vprašanjem nameravanega velikega izvoza ruskega lesa, kar je izzvalo nemir v raznih deželah, ki so konsumentke našega lesa. Ta nemir se je še povečal, ko je naenkrat priplulo v napuljsko, genovsko in solunsko luko več sovjetskih transportov lesa, ki se ga je ponujalo na prodaj. Tudi pri nas se je v javnosti in v gospodarskih krogih prvi hip pojavilo nekaj razburjenja nad to rusko konkurenco v državah, ki so največje odjemalke našega lesa, pa se je kmalu poleglo, čim so prišli strokovnjaki s točnimi številkami in konkretno na njih podlagi dokazali, da je strah pred rusko konkurenco popolnoma nepotreben.

Predvsem še Rusija niti eno leto po svetovni vojni ni dosegla predvojnega izvoza lesu, n. pr. onega iz leta 1913. Dozdajni ruski izvoz je v prvi vrsti šel v Anglijo in je bila ruska lesna industrija prilagodena tamošnjim zahtevam. Zgodilo se je res, da je po prekinitvi pogajanj z Anglijo prišlo nekaj transportov tega lesa, ki ga tam radi pretrganja diplomatskih pogajanj niso mogli več placirati, na italijanski trg. Prodali so komaj dobro tretjino od pripeljanih 5000 kubikov. Vzrok? Na eni strani težka gospodarska kriza v Italiji, ki je znano naš najboljši odjemalec lesu, enako težka kriza tudi na Grškem in sploh v celem bazenu Sredozemskega morja.. Radi preobilne žetve lanskega leta kmetje niso mogli prodati svojih pridelkov. Na Grškem n. pr. še sedaj niso prodali lanske žetve duhana, ki je povsod dobro obrodil. Da ta splošna ekonomska kriza močno vpliva na gradbeno delavnost in jo zmanjšuje, je naravno. Pa tudi mera lesu po angleških predpisih ne odgovarja zahtevam dežel ob Sredozemskem morju.

Vse to jasno kaže, da je nemogoče, da bi rusko blago moglo bogve kakšno škodo delati našim zvezam na italijanskem in drugih tržiščih ob Sredozemskem morju. Prevelike razdalje in s tem vezani ogromni prevozni stroški, na drugi strani za dogledno dobo mala potreba po lesu v državah, kamor mi izvažamo, in še mnogi drugi momenti govore za to, da ni na mestu bojazen pred konkurenco ruskega lesa. Morda bodo mogli Rusi nekaj svojega lesa, ki ga v Angliji niso mogli plasirati, spraviti sedaj v južni Franciji, kjer je vsled devastacij po povodnjih nastalo veliko povpraševanje po lesu. Pa še tam je odvisno to od naše trgovske sposobnosti in od tega, ali bo ruski les mogel konkurirati našemu in rumunskemu glede kvalitete. V Italiji po kvaliteti zaenkrat ni uspel.

In še nekaj je važno. Jugoslavija in Rumunija boste letos vsled zmanjšane sečnje dali znatno manj lesu za izvoz. samo Jugoslavija za kakih 150 do 200 tisoč kubikov manj. Če bi torej Rusija tudi kakih 100 tisoč kubikov izvozila v dežele ob Sredozemskem morju, kar pa ni verjetno, bi to še ne pomenilo nevarnosti za našo lesno trgovino za bodoče. Nasprotno je pričakovati, da bo letos sredi leta nastalo pomanjkanje blaga in da bodo cene vsled tega poskočile. Treba je za enkrat samo s solidno stalnostjo držati cene na višini, ne ponujati pod vrednost, dokler ima odjemalec še polno zalogo, in ne delati sami sebi umazano konkurenco. Takšni eksperimenti se vedno prej ali slej — in dostikrat težko — maščujejo. Solidnost in solidarnost tvorite glavno jamstvo, da naši lesni trgovini tudi ruska konkurenca ne bo mogla prizadjati težjih udarcev.

Srbski patrijarh na smrtni postelji

BEOGRAD, 4. aprila. Srbsko-pravoslavni patrijarh Dimitrije je nenadoma težko zbolel. Njegova stanje se je tekom noči tako poslabšalo, da so zdravniki izgubili vsako nado, da bi ga bilo mogoče ohraniti pri življenju.

Brüningova pozicija ojačena

BERLIN, 4. aprila. Obstoj državnega zbora je za enkrat zasiguran. Predlog o nezaupnici je bil včeraj odklonjen z 252 proti 187 glasovom. Nemško-nacijonalna frankcija je že dopoldne sklenila, da bo glasovala proti nezaupnici. Formalno utemeljuje Hugenberg sklep frakcije s tem, da je vlada izjavila, da namerava do Velike noči izvesti svoj agrarni program. Dejanski pa je bil k temu prisiljen, ker se je pokazalo, da je večina nemško-nacijonalnih poslancev za podpiranje sedanjega režima. Da prepreči razkol v klubu, je Hugenberg hočeš nočeš moral odnehati in je na plenarni seji državnega zbora celo sam zagovarjal stališče svoje frakcije.

Težka letalska nesreča v Franciji

PARIZ, 4. aprila. Pri Perpignanu se je zgodila včeraj težka letalska nesreča. Francoski rekordni letalec Prevost se je namreč pri poizkusnem poletu smrtno ponesrečil. Izvršil je z nekim čisto novim trimotornim hidroplanom celo vrsto poizkusov. Med drugimi je startal tudi samo z dvema motorjema. Med poletom se je aparat v višini 400 m nenadoma prevrnil in je padel kakor kamen v morje. Prevost in njegov mehanik se nista mogla več pravočasno rešiti iz kabine in sta utonila.

Odprava smrtne kazni v angleški armadi

LONDON, 4. aprila. Spodnja zbornica je včeraj odpravila smrtno kazen za pripadnike angleške armade in mornarice. Na smrtno kazen bodo obsojene le one vojaške osebe, ki bi namenoma hotele med vojno prodati interese domovine sovražniku.

Nov kurz na južnem Tirolskem

RIM, 4. aprila. Za škofa v Brixnu je imenoval papež dosedanjega profesorja na tamkajšnjem seminarju, msgr. Geissler-ja, zavednega Nemca. Imenovanje je bilo izvršeno sporazumno z italijansko vlado ter se mu pripisuje velik politični pomen, ker je prva posledica zadnjih pogajanj med Avstrijo in Italijo.

Bela smrt

GRADEC, 4. aprila. V predelu Hochschwaba je našla orožniška patrulja dunajskega študenta Alfreda Fallmanna zmrznjenega. Domneva se, da ga je zalotil snežni vihar na prostem.

U drugič na smrt obsojen

JAFFA, 4. aprila. Neki Žid, ki je o priliki nemirov v Palestini meseca avgusta ubil dva Arabca, je bil že 20. novembra obsojen na smrt. Radi rekurza pa se je vršil te dni ponovno proces proti njemu in je sodišče Žida sedaj že v drugič obsodilo na smrt.

PARIZ, 4. aprila. Včeraj so v Versaillesu obglavili komaj 18letnega Marcela Morica, ki je pred meseci umoril neko starko radi 6 frankov. Morilec je bil do zadnjega trenutka popolnoma hladnokrven.

Glavne zračne poti bodočnosti

Že se kažejo konture novih velikih letalskih poti, ki bodo tvorile glavne zračne proge bodočnosti. Predvsem je tu grandijozni načrt Anglije, ki rabi zračno zvezo s svojimi kolonijami. Najvažnejša proga je London - Pariz - Rim - Kairo - Ragdad - Karachi (ki je že v obratu) - Bombay - Kalkuta - Singapore - Sydney - Melbourne. Ta proga se bo (pod ameriškim vodstvom) nadaljevala čez Fidži-otočje - Havai v San Francisco - New York - New Fundland in odtam nazaj v London. To bo prva zračna proga, ki bo obsegala celo zemljo in ki bo izvedljiva v najkrajšem času.

Francija ima svoj projekt Pariz - Saigon (v vzhodni Indiji), ki upošteva isto progo in bo znatno okrepil to linijo. Nadaljevanje proge bi šlo v Novo Kaledonijo, odtam v Havai in Ameriko.

Druga zveza zapada in vzhoda bi bila proga London - Berlin - Moskva - Jrkutsk - Tokio - Havai - New Fundland - New York. Tudi ta proga je deloma že v obratu.

Sever in jug bi vezala deloma že uvedena proga London - Pariz - Rim - Malta -Kairo - Tanganjika - Kapstadt, ter proga Pariz - Madrid - Dakar - Kongo (Madagaskar) - Kapstadt.

Zvezne proge bi bile Oslo - Kodanj - Berlin - Praga - Dunaj - Budimpešta - Rim - Kairo in Berlin - Praga - Dunaj - Bagdad.

Četrta svetovna zračna proga bi tvorila zvezo z južno Ameriko (Marseille - Tanger - Dakar - Pernambuko - Montevideo - Rivadavis z odcepki Dakar - St. Lany - Madagaskar in Pernambuko - Gouadeloupe). Tudi na ta način bi bila osrednja Evropa vez med severnimi in severno-vzhodnimi državami ter južno Ameriko, deležna bi pa bila tudi letalske službe Azija (Bagdad) - južna Amerika.

Zvišanje uvozne carine na kavo in čaj.

S 1. aprilom 1930 je zvišana uvozna carino na surovo kavo na 140 Din od 100 kg, na praženo in zmleto kavo na 200 Din od 100 kg, na kavo v luščinah na 90 Din od 100 kg in na čaj na 240 Din od 100 kg. Povišano carino odnosno razliko carine je plačati tudi od kave in čaja, ki se nahaja dne 1. aprila 1930 in sicer pri kavi v količinah nad 5 kg in pri čaju v količini nad 1 kg v prostem prometu pri osebah, ki se pečajo s prodajo kave in čaja. Zato morajo take osebe (trgovci, kavarnarji itd.), ki imajo na dan 1. aprila 1930 nad 5 kg kave odnosno nad 1 kg čaja na zalogi, vložiti takse prosto prijavo na predpisanem obrazcu pri pristojnem oddelku fin. kontrole, kjer dobe tudi prijavne obrazce brezplačno ter plačati v teku 3 dni odpadajočo razliko carine to je v zlatu 0.60 Din od 1 kg surove kave odnosno 0.20 Din od 1 kg pražene in zmlete kave odnosno 0.40 Din od 1 kg kave v luščinah in 1.20 Din od 1 kg čaja. V papirju znašajo torej pravkar omenjene razlike carine: 0.60 Din, 2.20 Din, 4.40 Din in 13 Din 20 p. Pravilnost prijav bo ugotovila finančna kontrola, ki ima v ta namen pravico in dolžnost izvršiti pregled pri vseh strankah, ki se bavijo s prodajo kave in čaja. Proti onim, ki bi prijavo sploh opustili odnosno prijavo sicer vložili a prijavili manj, se bo postopalo kazensko in vrh tega neprijavljeno odnosno utajeno blago zaplenilo.

Posvetovanje o osnutku novega obrtnega zakona

se bo vršilo drevi ob 8. v Narodnem domu. Člani skupne obrtne zadruge naj se ga udeleže polnoštevilno. — Odbor. —

Počitniška kolonija v Smartnem na Pohorju

DOSEDANJA IN PROJEKTIRANA DELA. — UREDITEEV KOLONIJE. — LEGA IN GOZDNO SADJE.

Povojna doba, ki nam je spričo narodne samostojnosti oprostila mnogo prej vezanih sil, nam je dala tudi veliko dolžnosti, katerih se prej nismo zavedali ali jih vsaj nismo oziroma nismo mogli izpolnjevati. Med te dolžnosti pa spada v prvi vrsti tudi javna skrb za zdravstveno zaščito otrok in mladine. V tem oziru je bilo v zadnjih letih započetih več akcij s strani Rdečega križa, privatnih in samoupravnih korporacij itd., pri nas v Mariboru pa se je osnovalo še posebno Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine, ki je lansko leto pričelo z realizacijo prvega dela svojih velikopoteznih načrtov.

To društvo, prvo te vrste v našem okrožju, si je nadelo nalogo, da zgradi za ubožno in bolehno mariborsko deco posebno počitniško kolonijo in je v ta namen kupilo v bližini Šmartnega na Pohorju precej obsežno posestvo z njivami, pašniki in gozdom. Na tem posestvu je z neverjetno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo preuredilo poprej zanemarjeno in napol podrto stanovanjsko poslopje v počitniški dom z obsežno kuhinjo, upravno sobo, spalnicami za otroke in drugimi pritiklinami. Razen tega pa je že lani postavilo tudi obsežno verando in barako za pomožno spalnico. Tako je bilo društvu mogoče, da je že prvo leto odposlalo v svojo počitniško kolonijo precejšnje število mariborske dece in mladine.

Vendar pa je bil to le prvi poizkus in izhod za silo, kajti izkazalo se je, da bo treba kolonijo, da bo zares mogla odgovarjati vsem potrebam, znatno razširiti in vsestransko bolje urediti. V ta namen je društvo, ne da bi se bilo ustrašilo stroškov, naporov in težkoč, pričelo v jeseni z gradnjo velikega gospodarskega poslopja, ki je bilo že pred novim letom pod streho in se bo te dni tudi notranje dogotovilo. V tem poslopju bodo: hlev za krave, pralnica, ledenica, stanovanje za oskrbnika, stanovanje za služkinje itd. Razen tega pa bo društvo postavilo letos še dvoje novih barak, zgradilo bo svoje lastno odprto kopališče s plavalnim bazenom, uredilo ekonomijo, zasadilo mnogo sadnega drevja in na novo pogozdilo obsežne, sedaj popolnoma izsekane komplekse. Tako bo letos moglo sprejeti v svojo kolonijo že znatno večje število otrok, kakor jih je sprejelo lani. Za bližnjo bodočnost pa je rezerviralo izvedbo nadaljnih načrtov: dokupa nekaterih sosednih parcel, gradnje posebnega doma za deklice itd. Vse to pa je društvo storilo le s prostovoljnimi darovi, ki jih je zbralo s pomočjo raznih nabiralnih akcij, prireditev itd.

Posebne pohvale pa je vredno, da si je društvo izbralo za svojo kolonijo tako idealno prikladno ozemlje, kakor je južno pobočje Pohorja pri Šmartnem. Kolonija leži krog 800 m nad morjem, ima solnčno lego in je obkrožena od gostih smrekovih in jelkovih gozdov. Otroci imajo tu najlepšo priliko za sprehode in izlete, za razne igre itd. Gozd pa jim nudi tudi sicer obilo razvedrila in veselja. Takoj ob koncu pomladi prično dozorevati rdeče jagode, sledijo jim borovnice, maline, robidnice in lešniki. Vse to gozdno sadje, in poleg tega tudi brusnice, uspeva tam kakor malokje drugod.

Poleg vsega tega pa ima ta počitniška kolonija tudi to prednost, da je lahko dostopna. Iz Slovenske Bistrice do Šmartnega vodi 9 km dolga okrajna cesta, ki je uporabna tudi za automobile, od Šmartna dalje pa obstoja občinska cesta in do kolonije same zložna vozna pot. Ko bo dograjena nova automobilska cesta od Sv. Areha do Šmartnega, pa bo kolonija v skoraj neposredni bližini zvezana tudi z vsem širokopoteznim kompleksom pohorskih cest. Društveno vodstvo zasluži zato vso pohvalo in polno razumevanje naše javnosti.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 5. aprila ob 16. uri koncert Brandl-tria za dijaštvo pri najnižjih cenah. — Ob 20. uri koncert Brandl-tria ab. A.

Nedelja, 6. aprila ob 15. uri »Grudica«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Naš gospod župnik«. Kuponi. Zadnjič.

Celjsko gledališče.

Sreda, 9. aprila ob 20. uri »Netopir«. **Gostovanje Mariborčanov. Gostovanje gdč. Šuštarjeve.**

Iz gledališča. V soboto, 5. t. m. bosta dva koncerta znanega **Brandl-tria**, ki beleži v poslednjem času mnogo sijajnih uspehov, zlasti na Dunaju in v Gradcu. Ob 16. uri bo šolski koncert za dijaštvo, ob 20. uri pa za ab. A in za ostalo občinstvo. — V nedeljo, 6. t. m. ob 15. uri zopet otroška predstava **»Grudica«** s petjem, plesom in godbo pri znižanih cenah. Ob 20. uri pa se vprizori priljubljena veseloigra **»Naš gospod župnik«, poslednjič** v sezoni. — Novačanov **»Herman Celjski«**, znamenita domača drama, se vprizori prvič na marib. odru v torek, 8. t. m. Sodeluje ves ansambl, režira g. J. Kovič.

Šolski koncert Brandl-tria. V soboto, 5. t. m. ob 16. uri se bo vršil šolski koncert znanega Brandl-tria za dijaštvo s sledečim sporedom: Haydn, C-dur-trio: Mozart: E-dur-trio; Smetana G-mol-trio.

Slovenjebistriška kronika

Kakor po vsej naši prelepi domovini, tako se tudi pri nas začenja pomladna doba. Žvrgolenje ptičkov, ki se prav pridno ženijo, se razlega po okolici, škorčice že polegajo po gnezdil in se skrbno pripravljajo na materinski stan, grabčice se pa se pulijo za gnezda, kajti tudi pri njih vlada stanovanjska mizerija. Le nekaj se je nezaželjeno vselilo in sicer davki, ki so potrebni za vzdrževanje raznih potrebščin naše banovine. Pa biti morajo!

Naš Sokol se giblje prav pridno. Veselje je opazovati, kako se člani, članice, naraščaj in deca pridno udeležujejo telovadnih vaj. Da je za Sokola zanimanje veliko, je dokaz, da imamo telovadečega članstva nad 250. Čast tudi častnikom in počastnikom naše garnizije, ki v polnem številu posečajo telovadnico.

Stavbena sezona ne kaže nič kaj posebnega napredka v tem letu. Medtem ko je lansko leto v napredovanju zaslužila številko pet, ostane letos nekvalificirana.

V sedanjem svetem postnem času se opazuje pri nas, da se mladi ljudje v zelo pičlem številu pripravljajo na skok v zakonski kurnik. Premalo je korajže, pa tudi bojazen, da je težko priti iz kurnika.

ŠŠteŠvilo radijskih aparatov se v našem mestu pridno množi. Tudi Hanzek si je nabavil svojega in lepo ga je videti, kako svoj »kostelček« prenaša iz sobe v sobo, da postreže svojim gostom z izbranim melodijami.

Željno pričakujemo, da se uresniči projekt šmartenske ceste, kar bi bilo za naš okoliš izrednega pomena. Upamo, da projekt ne ostane le na papirju in da se napitnice, ki so bile na ta način izrečene, tudi uresničijo.

Končno še nekaj tragikomike. Nedaleč odtod živi zakonska dvojica v prav lepi harmoniji. Le nekaj jima ni bilo po godu; namreč pri njej previtka linija, tako, da ji je manjkal okrasek ženske narave, pri njem je pa paradirala močna pleša. Teh nedostatkov sta se hotela osvoboditi in naročila sta lekarniška sredstva, s katerimi bi se dalo »falerje« odpraviti. Ali smola. Zamenjala sta sredstva in posledica te zamenjave je bila, da je ona dobila poraslo oprsje, on pa rožičke na glavi.

Preko 100 novih knjig

je prejela zadnji čas »Ljudska knjižnica« in to najboljših del iz jugoslovanskega, češkoslovaškega, nemškega in drugega prevodnega slovstva. Med novostmi je cela vrsta najaktualnejših svetovnih romanov in tudi poljudno znanstvenih del.

Mariborski in dnevni drobiž

Gradbeno gibanje v Mariboru.

Mestni svet mariborski je izdal na svoji snočnji seji sledeča nova gradbena dovoljenja: Milavec Matevž, zgradba prizidka na Aleksandrovi cesti 49; Vaclav Vošinek, adaptacija hiše na Koroški cesti 13; Nabavljalna zadruga državnih nameščencev, preureditev hiše na Rotovškem trgu 3; Ivan Bratož, zgradba stanovanjske hiše ob Meljski cesti; Josip Klanjšek, zgradba stanovanjske hiše; Ivan Majer, zgradba stanovanjske hiše; Anton Štokel, zgradba tobačnega paviljona na Zrinjskega trgu; Ivan Uršič, zgradba stanovanjske hiše; Marija Golob, zgradba stanovanjske hiše, Cankarjeva ulica 36 (uporabno dovoljenje); Zadružni dom, zadruga, preureditev hiše na Slomškovem trgu št. 6; Ferdinand Rogač, zgradba delavnice za izdelovanje umetnih kamnov; Albin Čeh, zgradba odprte lope za skladišče kuriva; L. Pauser, adaptacija trgovskih poslopij na Rotovškem trgu; Motors Sales, družba z o. z. zgradba avto-garaže v Frančiškanski ulici; Avgust Žlahtič, zgradba bencinskega rezervoarja na Grajskem trgu.

»Voznik smrti«

veliki **protialkoholni** film, se bo predvajal v **soboto 5. tm.** ob **16.** (4. pop.) za mladino, v **nedeljo 6. apr.** ob **11. dop.** za vse občinstvo, obakrat v **Kinu Apolo.** Naj ne zamudi, komur je pri srcu zdravje in blagostanje svoje in naroda! —

Sv. Lenart v Slov. goricah.

Pevski odsek našega Sokola priredi v nedeljo dne 13. aprila svoj koncert. Zbor je pod vodstvom svojega pevovodje br. Velnarja vso zimo prav marljivo vadil. Na sporedu je poleg preprostih narodnih popevk več prav modernih pesmi. Lanski koncert našega zbora je imel prav lep uspeh. Prepričani smo, da bo tudi letos prav dobro rešil svojo nalogo. Obenem s pevskim zborom nastopi to pot prvič naš salonski orkester, ki je bil ustanovljen letošnjo zimo. Na zanimivo prireditev opozarjamo vse ljubitelje lepe pesmi in godbe. Pokažimo, da znamo ceniti idealno požrtvovalnost naših pevcev in pevk.

Avtomobilska nesreča vsled prenagle vožnje na ovinku.

Včeraj krog 13. ure so se peljali z avtotaksijem g. Rud. Vidmarja lastnik avto takcija sam, ključavničar Franc Kristl, ki se hoče izučiti za šoferja, in še neki šofer, ki je sedel vzadaj, po Koroški cesti proti Kamnici. Šofiral je Kristl in je vozil, kakor pravijo očividci, s silno brzino. Na ostrem ovinku nad Schmidererjevim posestvom se je naenkrat znašel ob levem robu ceste. Ko je okrenil vozilo na drugo stran, pa se je znašel v desnem jarku, nakar je pognal vozilo z največjo brzino čez cesto zopet na levo stran, kjer pa leži travnik precej nizko pod cesto. Napravil je pri padcu s ceste dvakratni saltomortale in obstal na travniku spet na kolesih. Pri tem se je karoserija vsa zvila in je nerabna, motorju pa se ni nič zgodilo. Šoferja, ki je sedel zadaj, je k sreči vrglo iz voza brez poškodb, oba spredaj sedeča — Vidmarja in Kristla — pa je pri prekupicavanju precej stisnilo in jima prizadjalo težje notranje poškodbe. Seveda se je nabralo na mestu nesreče takoj vse polno občinstva. Takoj poklicani rešilni oddelek je oba ponesrečenca zapeljal v bolnico, polomljeno vozilo pa so s pomočjo dvigalnega aparata gasilnega društva spravili na cesto in v popravljalnico. Okrog 2. pop. je prišla na lice mesta tudi uradna komisija s polic. nadsvetnikom Kerševanom.

Masaryk in socijalno vprašanje.

V torek, dne 8. aprila ob 20. priredi podružnica Zveze privatnih nameščencev v Mariboru v dvorani hotela »Pri zamorcu« predavanje dr. Avg. Reismana o »Masaryku in socijalnem vprašanju«. K zanimivemu predavanju ima dostop vsak, ki se zanima za aktualna, socijalna vprašanja, in svetovnega misleca prezidenta Masaryka. Vstop je prost. —

Obrtna mladina v Slov. Bistrici.

V soboto, 5. t. m. zvečer gostuje v hotelu Beograd v Slovenski Bistrici mariborska trgovsko-obrtna mladina. Vsled jubilejne proslave je spored jako pester in zanimiv. Predprodaja vstopnic je v trgovini Weixl. Vsi iskreno vabljeni. 991

Vlom v Gradcu — vlomilec aretiran v Mariboru.

Te dni je graška policija obvestila mariborsko, da je bilo v času od sobote na pondeljek vlomljeno v pisarno delavske nezgodne zavarovalnice v Gradcu in ukradenih 5000 šilingov deloma v bankovcih deloma v kovanem denarju. V noči od nedelje na pondeljek pa so v neki tukajšnji gostilni opazovali gostje neko družbo moških, v kateri je bil tudi neznanec, ki je plačeval za vsakogar, kdor je hotel, in razmetaval denar — v avstrijski valuti. Obveščena policija je precej vinjenega možakarja aretirala. Pri preiskati se je izkazalo, da je 33letni Franc Kerbevc, rojen v Kočevju, pristojen v Stari trg pri Slov. Gradcu, baje šofer in mehanik brez stalnega bivališča. Našli so pri njem v vseh žepih zmečkan avstrijski denar, čez 2000 šilingov, in pa 1060 Din našega denarja. Policija, ki je že drugi dan prejela gori omenjeno telefonsko obvestilo o vlomu v Gradcu, je takoj sumila, da je Kerbevc v zvezi z vlomom. On pa je trdil, da je bil že v soboto zvečer v Mariboru, da je popival v neki gostilni z nekim dekletom in z njim tudi prenočeval nekje v Pobrežju. Ko pa so zahtevali od njega, naj pokaže, kje je prenočil, tega ni mogel storiti, in tudi v gostilni, kjer je dejal, da je popival, ga nihče ni videl.. Včeraj 'e v svrho nadaljnih ugotovitev prišel iz Gradca policijski komisar dr. Oblak. Med stvarmi, ki so jih našli pri Kerbevcu, je takoj spoznal denarno vrečico za 25 šilingov, da je iz navedene pisarne. Graška policija je tudi dognala, da je bil Kerbevc v nedeljo zjutraj v Gradcu, da ga celo noč od sobote na nedeljo ni bilo doma, da je prišel šele zjutraj, plačal stanovanje in se nato odpeljal v Jugoslavijo. Kerbevc je tudi osumljen svoječasnega vloma v železničarsko konzumno zadrugo pri glavnem kolodvoru, o čemer smo poročali. Neke osebe so videle takrat moškega z usnjato suknjo, kakor jo ima Kerbevc, ravno iste postave ko Kerbevc se potikati tam okoli. Tudi sta bila oba vloma izvršena na isti način. Kerbevc se je delj časa klatil deloma po Jugoslaviji deloma po Avstriji. Je že tudi večkrat radi vlomov predkaznovan, enkrat je odsedel že 6 let. — Danes popoldne je bil oddan sodišču.

Pomočniški odbor trg. gremija v Mariboru

vabi vse trgovske pomočnike na predavanje, ki je priredi dne 8. t. m. ob **20. uri** pri »Zamorcu« Zveza priv. nameščencev. Predaval bo g. dr. Reisman o temi »Masaryk in socijalna politika«. Vstopnina prosta. — Predsednik. —

Na osnovni šoli v Krčevini

se bo vršila prihodnjo nedeljo, 6. t. m. zaključna slovesnost gospodinjsko-nadaljevalne šole z razstavo šivalnih in kuharskih izdelkov gojenk, ki bo občinstvu na ogled od 8. do 13. ure. —

Dobitki za dobrodelno tombolo Slovenskega ženskega društva,

ki se bo vršila v nedeljo 6. t. m. na trgu Svobode, so razstavljeni v trgovinah Šoštarič na Aleksandrovi cesti in Zlate Brišnik v Slovenski ulici. Opazilo se je zelo mnogo in prav lepih dobitkov, tako, da jo bodo srečni igralci prav dobro odnesli. Za to tombolo vlada v vseh krogih izredno veliko zanimanje, in ni čuda, saj so se članice trudile tedne in tedne, da tombolo čim bolje pripravijo.

Pristen dolenjski cviček,

nova pošiljatev došla. Vsi prijatelji te dobre kapljice vabljeni. — Peter Lovrenčič, Rošpoh. 1004

Hotel »Orel«.

V soboto zvečer od 20. do 2. ure vojaška godba. — 993

Prepoved otroških zakonov v Indiji.

Zakon, ki od sedaj naprej prepoveduje otroške zakone v Indiji, je izzval pravcato razprodajo mladoletnih ženitbenih kandidatinj. Indi se namreč boje, da ne bi mogli kasneje svojih hčerk pravočasno oddati. Samo v Larkani je bilo pretekli mesec sklenjenih nad 300 zakonov med mladoletniki.

Kvirinal in Vatikan

TAKTIKA FAŠIZMA NAPRAM CERKVI. — PRVI IN DRUGI SPORAZUM. — DEJANSKI POLOŽAJ VATIKANA.

Sporazum, ki je nedavno zaključil dolgotrajne spore med Kvirinalom in Vatikanom zaradi vzgoje italijanske mladine, je zopet obrnil pozornost sveta na problem pravega razmerja med fašizmom in predstavništvom rimske cerkve. Če pa ta problem zanima svet le s cerkvenega ali proticerkvenega, odnosno z zgolj političnega stališča, mora zanimati nas Slovence tudi z narodnega vidika, kajti od bistva tega problema je v zelo veliki meri odvisna usoda naših rojakov v mejah kraljevine Italije. O tem bistvu se je pri nas pisalo že veliko, toda v pretežni meri preveč ozkogrudno in pristransko. Problem sam na sebi je težji kakor izgleda in je treba vpoštevati pred vsem tudi zgodovino razvoja odnošajev med fašizmom in med cerkvijo.

Ko je fašizem nastal in se boril za nadvlado, je bil prav tako protiverski kakor protimonarhističen. Ker pa v vseh postranskih vprašanjih, ki se niso tikala izrecno nacijonalnega in državnega vprašanja, ni imel nikdar stalnega programa, mu je bilo lahko svojo politiko prilagoditi oportunističnim potrebam. In iz teh oportunističnih potreb je fašizem postal čuvar dinastije, na katere veliko popularnost se je naslonil. Iz istega vzroka pa se je pričel tudi približevati Vatikanu, ker je vedel, da bi bil v nesoglasju lahko nevarna mednarodna sila, v sporazumu pa pripravna pomoč pri realizaciji nacijonalističnega in državnega fašističnega programa. Zato pa je izven vsake debate in nepobitno dejstvo, **da fašizem v svojem resničnem bistvu ni niti monarhističen niti katoliški.**

To potrjuje najbolj vidno ravno zgodovinski razvoj sporazuma Kvirinala z Vatikanom, kajti fašizem se ni poslužil pri tem direktne poti, ki bi bila pač najbolj naravna, t. j. direktnega razgovora s predstavnikom cerkve, ampak je hodil čisto druga pota, ki so vodila od spodaj navzgor. To se pravi, da je fašizem najprej skušal pridobiti zase verno ljudstvo in nižje duhovništvo in je šele potom tega pripravil v Vatikanu razpoloženje za pozneje sporazume in sodelovanja. Tako je bil Vatikan postavljen že pred gotovo dejstvo in je s sporazumom storil le to, kar je zahteval italijanski, s fašizmom prežeti kler! Če ne bi bilo prišlo do sporazuma med Vatikanom in Kvirinalom, bi bil imel škodo samo Vatikan, ne pa fašistični Kvirinal, kajti nacijonalistična duhovščina, do škofov in posameznih kardinalov, bi bila ostala vseeno na strani Mussolinija.

To je bil tedaj faktični in najglobljі vzrok prvega in sedaj drugega sporazuma. Po tem drugem sporazumu za radi vzgoje italijanske mladine, se je to bistvo še bolj jasno pokazalo kakor se je v prvem. Kajti s tem, da bo morala odslej imeti vsaka mladinska fašistična organizacija svojega duhovnika, se vzgoja v ekstremnem nacijonalističnem, imperijalističnem in militarističnem duhu ne bo prav nič spremenila. Cerkvena vzgoja bo le sekundarno in pomožno obilježje mladinske italijanske vzgoje. Zaradi tega bo pa ta sporazum ostal tudi brez vsakega haska za usodo naše slovenske in hrvaške mladine na Primorskem. Kjer bo le mogoče, bodo fašisti urinili svoje italijanske duhovnike, kjer pa to absolutno ne bo mogoče, tam bodo slovenski duhovniki, ki bodo verski vzgojitelji članov »Balille«, »Piccole Italiane« itd., smeli govoriti samo toliko, kolikor bo fašistom prav in še to seveda v italijanskem jeziku. Tako bo torej ta drugi sporazum med Vatikanom in Kvirinalom za naše rojake na Primorskem veliko bolj škodljiv kakor pa koristen.

Ako hočemo tedaj popolnoma na kratko karakterizirati bistvo sporazuma med fašizmom in cerkvijo, moramo pribiti tole: Pred sporazumom je bil papež sicer formalno jetnik v Vatikanu, bil je pa duhovno in politično prost in neodvisen. Danes, po sporazumu, **pa je formelno prost, a je duhovno in politično jetnik fašizma**, proti kateremu se mu ni moči več uspešno boriti. Vsako drugo razlaganje je neresnično, narejeno in tendencijozno, zato si moramo Slovenci, pa najsi bomo tudi katoličani, to odkrito priznati in po tem presojati vse dogodke, ki so s tem v zvezi.

Ugodnosti današnjega potovanja čez ocean

UTISI POTNIKA Z VOŽNJE NA »EVROPI«.

»Evropa« je — kakor znano — nedavno potolkla rekord »Bremena« glede brzine. Kako se danes potuje na modernem parniku, nam zanimivo slika potnik z »Evrope« na njeni vožnji.

Kamor se okreneš — piše med drugim — povsod stewardi, cela truma stewardov, ki pazno pričakujejo gosta I., II., III. in IV. razreda. Minili so časi, ko je samo potnik I. razreda imel pravico, zahtevati zase izvestni komfort. Prilike so se temeljito spremenile. Novi turistični razred, ki so ga vrinili med nekdanji drugi in tretji razred, je za to najboljši dokaz.

»Evropa« lahko glede števila sob tekmuje z največjimi hoteli sveta. Izginile so ozke ladijske kabine. Veliki moderni transatlantski parnik nima več kabin, ampak samo sobe, ki so pravzaprav apartmani in ne sobe.

Lift! Da, pravi pravcati lift! In ne samo eden. Šest jih je na »Evropi«, vsak lahko vzame 16 oseb na enkrat.

Po hodnikih povsod mehke preproge, koraki se sploh ne slišijo. Hodnik povsod širok kakor mestni trotoar, tako da lahko gre po več ljudi sporedno, ne da bi bili drug drugemu na potu.

Soba! Velika postelja, ne prislonjena ob zid, miza, nočna omarica, omara, stoli, slike, zrcala, okno, vse kakor doma. Samo še lepše. V vsaki sobi velika električna ura, ki kaže ladijski čas, da potnik ne zakasni v kopelj ali ne zamudi kake atrakcije ladijskega življenja. Na mizi najde potnik nekaj mrzlih jedi, da se lahko takoj okrepča. Zraven so vizitke stewarda in stewardesse, da jih lahko kličeš po imenu. Oba že davno po potnikovi prtljagi znata za njegovo ime in odzovarjata mu kot stara znanca. Odveč je vsako predstavljanje, potnik pa uživa v aluziji, kakor da je že od davna na brodu domač, dasi je tam še komaj četrt ure. Važen psihološki moment.

Vsaka soba I., II. in III. razreda ima vodovod s hladno in toplo vodo. Vse mogoče druge naprave onemogočajo dogodke, ki bi spravili potnika v slabo voljo. Kovček se ne more prevreči, ker je privezan s posebno napravo; čevlji ne morejo zdrseti z mesta, ker so zanje posebni stolčki. Za sušenje žilet-britvic posebni sveženj debelih krpic, ki visi poleg zrcala za britje. In tisoč drugih malenkosti. In ta zrcala, ta razsvetljava! Lahko plešeš, pa vidiš celo figuro v zrcalu, lahko čitaš na postelji, na divanu, pri mizi ali se briješ vsak čas tekom dneva. Za vsako teh svrh ima posebno napravo. Večina ladijskih sob ima posebni lavabo.

Tudi se lahko pošteno sprehajaš. Ladja je dolga 286 metrov, v eni minuti prevozi vsaj en kilometer. Stopiš samo preko palube, pa si v radio-postaji, v cvetlični trgovini, v knjigarni ali v salonu za pušenje, pa odtam zopet malo in si na borzi. Zakaj na »Evropi« je tudi popolna borza kakor v kakem velemestu, kjer lahko dobiš ali zgubiš mnogo denarja. Vse, vse imaš na »Evropi«, ki je danes vsaj tako slavna kakor pred letom dni »Grof Zeppelin«.

Izobraženka.

»Kupila bi rada kako knjigo.«

»Ali naj bo kaj lahkega?«

»Ni potrebno, saj imam zunaj svoj avtomobil!«

Spomini slavne ruske plesalke

Sloveča ruska plesalka Tamara Karsavina je bila zvezda ruskega baleta, ki je svojčas vzbujal v Evropi pravo senzacijo. Te dni je izšel v Londonu pod naslovom »Theater Street« prvi zvezek njenih memoarov, zgodbe njenih otroških in prvih dekliških let. Uvod je napisal Sir James Berrie, ki imenuje prva gostovanja ruskega baleta v Evropi — pravljico iz ene in tisoč noči.

Tamara Karsavina — tako pripoveduje sama v svojih spominih — je bila takorekoč že ob rojstvu predestinirana za plesalko: rodila se je kot hčerka člana Imperatorskega ruskega baleta. Njen oče je bil «prvi plesalec in igralec v pantomimah«, in že kmalu je začel hčerko Tamaro sistematski poučevati v plesu, zakaj opazil je v njej takoj velik plesni talent. Njegova prognoza se je tudi res obistinila, in stroga, često neusmiljena šola njenega očeta je ustvarila iz Tamare veliko umetnico.

Poleg plesa — tako pripoveduje dalje — se je učila tudi zemljepisja, zgodovine in mitologije.

»Kroj naših oblek« — piše o sebi in svoji rodbini — »je pripadal prošlosti. Pravcato 18. stoletje. A tak duh je vladal v celi okolici, v kateri smo živeli. Ker so nas posvetili gledališču, so držali mene in moje tovarišice daleč od življenja kakor od kakšne kuge. Diner v kakem restavranu se nam je zdel najhujša razposajenost, in ko sem prvič videla francosko metropolo, sem bila prepričana, da je Pariz mesto večnega uživanja, razvratnosti in greha«.

Tako strogo je bila odgojena bodoča slavna plesalka, in zanimivo je, da se tega puritanizma ni nikdar popolnoma otresla. Djagilev izrecno omenja ob neki priliki njeno »divjo krepost« in njene silne moralne skrupule.

Ko piše o Nižinskem in Djagilevu, ki so prvič v Parizu plesali glasoviti Pas de deux v baletu »Žar ptic«, se zgraža Karsavina še danes v svojih spominih, kako se je pariška publika pri tem obnašala razposajeno. »Mili Bog«, zaključuje, »še nikdar nisem videla takšne publike. Človek bi rekel, da so stolci goreli, tako visoko so skakali gledalci ob času predstave«...

50 letni proces

Dediči vojvode Karla II. Brunšviškega se že skoro 50 let pravdajo z mestom Ženevo. Gre za 133 milijonov frankov, ki jih je vojvoda pred svojo smrtjo zapustil mestu Ženevi. Mesto mu je postavilo nato iz hvaležnosti spomenik, pokojnikovi dediči pa so vložili tožbo. Brunšviškemu vojvodi se je namreč leta 1826 rodila nezakonska hčerka, katero je pozneje priznal. Dekle je bilo kasneje dvignjeno v grofovski stan in je poročilo francoskega grofa Civrya. Ta je po nalogu svoje žene po smrti vojvode uvedel sodno postopanje, njegov sin pa se je pravdal dalje in proces še sedaj ni končan. Obstojajo že cele skladovnice spisov. Pariška sodišča se izjavljajo kot nepristojna, brunšviška pa zavlačujejo stvar iz formalnih razlogov. Razvoj procesa je poln romantike. Tako je izginila važna listina, namreč izjava brunšviškega vojvode, da mu je bila l. 1826 rojena hčerka. Vsa znamenja kažejo, da je bila listina, ki se je nahajala v londonskem muzeju, ukradena. Sedaj se bavi s to stvarjo ženevsko sodišče, vendar je skoro gotovo, da bo trajal proces še leta in leta, ako bo sploh kedaj končan.

„Viteški" Madžari

V neki budimpeštanski restavraciji se je odigral te dni mučen prizor. Ministerijalni tajnik finančnega ministrstva, dr. Darvas, se je pri plačevanju svoje večerje pričel prerekati z natakarico. Pri sosednji mizi sedeči podpolkovnik Boejty se je vmešal v razgovor in opsoval Darvasa. Ta je takoj vstal, oficir pa je pograbil svojo sabljo. Toda, še predno se je mogel poslužiti sablje, je dobil že zelo krepko zaušnico od civilista. **Nato je oficir udaril Darvasa s sabljo po glavi in mu zadal 5 cm dolgo rano. Civilista so takoj odpeljali v bolnico, »viteški« oficir pa se je sam javil mestnemu poveljstvu. Ta najnovejši primer zlorabe sablje je vzbudil po vsej Budimpešti veliko ogorčenje.**

Sport

ISSK Maribor : SK Svoboda.

V nedeljo predpoldne se bo vršila prvenstvena tekma med prvim in srednjim plasiranim klubom v mariborskem okrožju. Srečanje bo tem bolj zanimivo, ker se navedena kluba že delj časa nista srečala na zelenem polju. Tekma se bo odigrala ob 10. dop. na igrišču ISSK Maribora in bo sodil g. Fišer.

SK Železničar:SK Rapid.

Druga in tudi zadnja prvenstvena tekma v mariborskem okrožju se bo vršila popoldne na igrišču SK Železničarja. Sportna publika z velikim zanimanjem pričakuje izid tekme, saj je od nje odvisno, kdo izmed njih bo zasedel drugo mesto. Lansko leto je prvenstvena tekma med SK Železničarjem in SK Rapidom končala neodločno. Letos so izgledi prilično isti. Železničar razpolaga s solidnim, ambicijoznim moštvom, Rapid zopet igra jako požrtvovalno, tako da je težko prerokovati, kdo bo zmagal. Vsakakor bo tekma jako zanimiva. Sodil bo g. Nemec.

Sodniška sekcija, službeno.

Nedeljske tekme sodijo sledeči gg.: prvenstveno tekmo ISSK Maribor - SK Svoboda ob 10. na igrišču ISSK Maribora g. F i š e r. Prvenstveno tekmo rezerv SK Železničar - SK Rapid ob 14. na igrišču SK Železničarja g. V e s n a v e r in ob 16. prvenstveno tekmo prvega moštva SK Železničar-SK Rapid g. N e m e c. Načelnik.

Iz LNP.

Na seji poslovnega odbora dne 2. t. m. so bili verificirani sledeči igralci: Peter Krajnc, Otmar Turk, Lovro Zgonc, Auguštin Antoličič, Alojz Haber in Emerik Marčinko vsi SK Železničar s pravico nastopa 12. aprila. Nadalje Franc Sonkovič (SK Svoboda) s pravico nastopa 12. oktobra. Verifikacija Stanku Bertonclju (ISSK Maribor) se je zavrnila, ker ni bila priložena odpustnica SK Ilirije.

ISSK Maribor, nogometna sekcija.

Prvo moštvo igra v nedeljo, dne 6. tm. ob 10. uri na našem igrišču prvenstveno tekmo z SK Svobodo. Postava: Koren I, Koren II, Pliberšek, Iršič, Kirbiš, Hreščak I, Starc, Bertoncelj, Hreščak II, Neša, Tonček, Domicelj, Majer, Senica. Navedeni igralci morajo biti ob 9.30 uri v garderobi. — Načelnik.

ISSK Maribor, lahko-atletska sekcija.

Sklicujem sestanek celokupnega članstva sekcije v petek, dne 4. t. m. ob 18. uri na igrišču. Vsled nujnosti udeležbe strogo obvezna. Načelnik.

Zdravilna moč kraljev

V srednjem veku so pripisovali vladarjem sposobnost, da s polaganjem rok ali z dotikanjem bolnih točk ozdravijo gotove bolezni. Veliko vlogo je seveda igrala pri tem vera, da so kralji »po milosti božji«. In praznoverje o zdravilni moči kraljev se je ohranilo posamič celo do najnovejših časov.

Že Karel Martel in Hugon Capet sta imela bajeravnotako kakor sv. Martuf čudežno moč zdravljenja. Ozdravila sta baje vsakogar izpuščajev.

Kralj Ljudevit XIV. je rešil bolnike težkega sluha ali golše. Meseca maja 1660 se je zbralo v frančiškanskem samostanu v Parizu nad 2000 bolnikov z golšo na vratu. Postavili so se zaporedno v 20 vrstah, za njimi pa so stali zdravniki. Kralj je pomočil svoj kazalec v blagoslovljeno vodo in se potem dotaknil vsakega z besedami: »Ozdravi v imenu tvojega kralja!« Če se je kralj koga dotaknil s kazalcem, je lahko takoj zapustil dvorano v dobri veri, da bo ozdravil. Čudežna moč francoskega kralja je tedaj vzpodbudila tudi njegovega angleškega tovariša, ki se je lotil z dotikanjem zdravljenja tvorov. O madžarskih kraljih pa se pripoveduje, da so mogli odstraniti zlatenico.

Seveda je šlo tudi tu samo za avtosugestivne pojave. Bolniki so bili namreč trdno prepričani, da imajo kralji res zdravilno moč in so zato dejanski čutili nekako olajšanje svoih bolečin.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman 64

Vedel sem, da vas preganjajo, in če mi ne bi bili strogo zapovedali, da naj se ne ganem, bi bil jezdil s konji na plano, v nadi, da vas kje srečam... Ah, gospod vitez, mislil sem že, da vas ne vidim nikoli več!...«

»Praviš, da je šla večina jezdecev v dolino?...«

»Gotov sem o tem... Nobeden ni jezdil proti Tivoli.«

»Torej menijo prejkone, da smo skušali priti na Florentinsko cesto. Če je tako, potem Tivoli ni nadzorovan. Vse gre kakor nalašč za nas... Odvedi zdaj konje nazaj k »Cvetlični košarici«, in počakaj tam; če te kdo kaj vpraša, mu porečeš, da smo šli peš na izlet, ogledovat si zanimivosti gorovja... Ako pa je v Tivoli budnica, in če ljudje govore o tem, kar se je zgodilo v vili, me počakaš tukaj, da me obvestiš.«

»Vrhutega si zjutraj zarana priskrbi dober voz, zaprežen z dvema čilima konjema... Tu imaš denarja... Voz mora biti tak, da bo lahko zelo urno vozil po vsaki cesti, in tvoja skrb je, da ostane zaprežen ves dan... Izmisli si kako pretvezo, da to pojasniš, če se bodo ljudje čudili... Naposled pa mi pripraviš popolno obleko, kakršno nosijo tivolski kmetje... Idi zdaj; in jutri zjutraj, to je, v treh ali štirih urah, se zopet vidiva... Ali si razumel?«

Spadacappa je pokimal, da mu lahko zaupa brez skrbi, ter je odšel in odvedel konja s seboj.

Pomirjen, ker je poznal neizčrpno premetenost in drznost bivšega bandita, se je Ragastens vrnil v votlino; tam se je brez odloga zleknil po kupu suhega listja in trdno zaspal.

Tenak solnčni žarek je sijal skozi dračje pred razpoko, ki je služila Ragastensu za izhod in za vhod, ko se je zopet prebudil. V kotu votline je zagledal Rafaela in Machiavellija v živahnem razgovoru z Mago.

»Dobro jutro!« je voščil veselo. »Ali bo kaj zajutreka? In kakšen bo?«

»Skrbela sem za slučaj, če bi se morala muditi več dni v tem kraju,« je odgovorila Maga... »Tu je vino, da si okrepčate moči, a tukaj — suhor in nekaj kosov prekajenega mesa za prigrizek.«

Samo Ragastens in Machiavelli sta se posvetila temu skromnemu zajutrku. Vitez je poročal o svojih ukrepih, izvršitev katerih je bil poveril Spadacappi, ter naznanil, da hoče nemudoma iti na delo.

»Ali me potrebujete?...« je vprašal Machiavelli.

»Ne, najboljše je, da ostanem sam: to je celo neizogibno. Če sva dva, je nevarnost, da naju opazijo, in potem je vse izgubljeno. Ne ganite se odtod; ko se bo dan nagibal h koncu, vam pridem sam povedat, kdaj je ura za dejanje.«

»Dragi prijatelj!« je vzkliknil Sanzio. »Kaj bi bilo z mano, da ni vas?...«

»Da bi bili enkrat srečni, in da bi se izpolnile vaše želje!« je dejala Maga s čudno slovesnostjo. »Vi zaslužite srečo.«

Ragastens je vztrepetal.

»Kako sklepate, da imam kako željo?« je vprašal s prisiljenim usmevom.

»Otrok moj!... Zelo stara sem, in mnogo sem pretrpela... Navadila sem se brati na obrazih ljudi. Vidim in ugibljem, da se skriva tiha žalost v globini vašega srca... In goreče želim, da bi našli tisto ljubezen, ki jo zaslužite.«

Ragastens, ginjen bolj nego mu je bilo všeč pokazati, je stisnil prijateljema roke ter v največji zamišljenosti odšel iz votline.

Krenil je po stezi, ki se je vila ob strmih skalah navzgor. Zdelo se je, da se nič posebnega ne godi po gorovju. Le tuintam so se videle v rožnati svetlobi jutra koze in njihovi pastirji... Papeževa vila je bila nema in tajinstvena kakor vedno. Samo zvonec kapelice je pozvanjal od časa do časa ter polnil zrak s svojimi otožnimi glasovi...

Ragastens je sklepal po vsem tem, da so se papeževe poizvedbe obrnite v daljavo. In ni se motil.

Rodrigo Borgia je po odhodu Rafaela, Machiavellija in Ragastensa pričel kričati in klicati na pomoč. Naposled so ga njegovi ljudje začuli in osvobodili. Po razgovoru, ki se je bil vršil okrog njega, je papež sklepal, da prijatelji poznajo Mago, da vedo, kje prebiva, in da se bodo nedvomno obrnili tja, v njeno votlino. Tja je zatorej poslal stražnike, tembolj, čim je hotel obenem z njim prijeti tudi Mago. Toda votlino so našli prazno...

Iz tega je papež sklepal, da so morali vsi štirje, od Ragastensa do Mage, bežati. In beg jim je bil mogoč samo po veliki Florentinski cesti. In zdaj so papeški jezdeci še vedno iskali beguncev po tej cesti, dočim je Ragastens po širokem ovinku krenil v Tivoli. Ob vhodu vasi je našel Spadacappo, ki je čakal nanj.

»Kaj govore po vasi?« ga je vprašal.

»Ničesar razen tega, da je sinoči v papežki vili nekdo umrl, in da ga danes pokopljejo.«

»Izvrstno. Pa voz?...«

»Je pripravljen. Napežen stoji pri »Cvetlični košarici« na dvorišču. Konja sta taka, da vas v galopu popeljeta s hribov. Tudi kmetska obleka je pripravljena.«

»Spadacappa, ti si dragocen človek!«

»Saj sem vam pravil, gospod,« je odgovoril skromni Spadacappa.

Nato sta šla obadva v gostilno »Pri cvetlični košarici«; vstopila sta skozi zadnja vrata, ki so se odpirala na polje. Deset minut kasneje je Ragastens neopažen stopil na prosto, v obleki kmeta, ki gre z motiko na rami na svoje delo.

Ves dan je hodil po okolici vile, ne da bi obrnil oči od nje. Naposled se je solnce spustilo na obzorje.

Že se je pričenjal bati, da so odložili pogreb na jutrišnji dan; takrat pa je zaslišal iz kapelice zvonenje vseh zvonov.

Kmalu so se velika vrata vile odprla na stežaj. Več duhovnikov je stopilo na prosto, ki so prepevali mrtvaške molitve, pred njimi pa so nosili križ. Sledila je krsta, pogrnjena z belim prtom; nosilo jo je osem služabnikov v livreji papeškega dvora.

Ragastens je čutil silno utripanje srca ob misli na mlado deklico, ki je ležala v krsti... Živega človeka so nesli v krsti proti grobu!... Vzdrhtel je, in pri vsej svoji srčnosti se ni mogel ubraniti groze, ki ga je zagrabila za trenutek.

Za krsto je stopala dvajsetorica vojakov, ki so tvorili spremstvo, za vojaki pa prebivalci, ki so sledili v procesiji. Sprevod je šel mimo kakih petdeset korakov od Ragastensa, skritega v grmovju.

Od daleč se je napotil za njimi. Ko je stopil mrtvaški sprevod v Tivoli, se mu je pridružilo veliko število prebivalcev. Zdaj je tudi lahko Ragastens dohitel procesijo, pomešal se med množico in se ji pridružil...

Dospeli so do cerkve. Ragastens je stopil vanjo kakor vsi drugi.

Peli so molitve. Nato je nastopilo molčanje. Duhovnik je šel okrog krste in jo po obredu poškropil z blagoslovljeno vodo. Krsta je stala sredi cerkve na nalašč pripravljenem odru. Štirje vojaki z mečem v roki so nepremično stali vsak na svojem koncu odra, poleg gorečih sveč... Naposled se je duhovnik vrnil k oltarju ter izginil v sakristijo, spremljan od ministrantov, križenoscev in ostalih duhovnikov, ki so prisostvovali obredu.

Ceremonija je bila končana. Množica je pričela odhajati... Čez nekaj minut je bila cerkev prazna... Poleg Ragastensa je stala samo še stara ženica, pa tudi ta se je očividno odpravljala...

»Glejte, glejte!...« je dejal Ragastens nehote. »Ali ne bodo nesli krste na pokopališče?...«

»Kaj pa še!« je vzkliknila starka, vsa vzradoščena, da lahko pove novico.

»Čudno se mi vidi!...« je zamrmral Ragastens, prevzet od strašne slutnje.

»Da, veste, sveti Oče je imel to deklico zelo rad.«

»In kaj za to?«

»Zato pa je sveti Oče določil, da pokopljejo njeno truplo v Rimu, kamor ga prepeljejo jutri s posebnim vozom.«

Ragastensu se je zavrtelo v glavi... Mrzel znoj mu je oblil čelo.

»V Rim jo prepeljejo?« je zajecljal.

»Kajpada! Ali niste vedeli?... In da izkaže revici poslednjo čast, je njegova Svetost ukazala, da bo stala ob krsti vso noč častna straža... Le poglejte, ali vidite te vojake v paradnem plašču?... Ali jih vidite, kako stražijo, nepremični kakor kipi?... Ah, to je lepo, bogme da!...«

Ves bled, opotekaje se od razburjenja, je Ragastens odšel iz cerkve. Počasi se je napotil po ulici navzgor, nazaj k »Cvetlični košarici«, zastavljaje si vedno iznova strašno vprašanje:

»Kako odpreti krsto, ki jo stražijo vojaki?«

Petdeset korakov od cerkve je videl za neko krčmo skedenj, pod skednjem pa se je bilo ustavilo vojaško spremstvo, ki ga je pravkar opazoval. Vojaki so že odlagali svoje orožje in paradne plašče. Dvoje ali troje njih je v samem jopiču zehalo pred vrati gostilne.

Ragastens je razumel. Ta skedenj je služil kot stražnica za spremstvo, ki je imelo postavljati h krsti častno stražo, dokler je ne odneso. Ragastens je naglo preštel vojake; naštel je šestnajst halepartirjev.

»In štirje stražijo mrtvaški oder, to jih je dvajset!« je zamrmral.

V veliki izbi te krčme je sedel za mizo častnik, poveljnik straže, ter žgečkal natakarico, ki mu je bila pravkar prinesla pijače. Z naglim pogledom si je Ragastens zapomnil vse te podrobnosti. Videl jih je, kakor vidi človek v snu, ko se mu zdi, da gleda skozi pajčolane.

»Kako odpreti krsto?«

Vprašanje se je vračalo brez prestanka, dočim se je zdelo, da s pozornim očesom opazuje helepartirje kakor vrl možakar, ki se čudi navzočnosti vojakov v sredi mirne vasi... Nato je odšel.

»Štirje!« je premišljal. »Menjavali jih bodo vsaki dve uri... Štirje!... To število ne presega mojih moči. Glavna reč je, da se opravi brez ropota...«

Opraviti!.. Kaj je hotel vitez storiti? Niti sam še ni vedel. Iskal je in ugibal, toda se ni mogel oprijeti niti ene koristne rešitve.

Ko se je vrnil k »Cvetlični košarici«, je naglo slekel kmetsko obleko, ki mu jo je bil priskrbel Spadacappa, in je zopet oblekel svojo viteško opravo. Šele nato je zapazil, da je silno lačen.

Zares je bil popolnoma tešč že od jutra, ker je ves dan porabil v to, da je prežal okrog vile.

»Naroči mi kaj za kosilo,« je rekel Spadacappi.

Sluga je stekel brzih nog. Toda Ragastens ga je takoj poklical nazaj.

»Ne,« je dejal, »ni treba; premislil sem si.«

»Gospod vitez je res izmučen. Dobro kosilo mu nikakor ne bi škodilo.«

»Vem, vem... Saj tudi ne pravim, da ne bom obedoval. Samo da hočem obedovati drugje, to je.«

»Ali pojdete kam, gospod?«

»Da. Ti pa pazi in čakaj tu name.«

»Kaj pa voz? Ali naj ostane pripravljen?«

»To se razume! Sicer pa povej... povej, Spadacappa, ali se upaš v slučaju potrebe onesvestiti človeka z enim samim udarcem pesti, pa tako, da pade takoj, ne da bi mogel zakričati?«

(Nadaljevanje sledi.)

Blagajničar (-ka)

s popolnim znanjem knjigovodstva in kavcijo se takoj sprejme. Naslov pove uprava. 1001

Stanovanje,

s 3—4 sobami in kopalnico, iščem za 1. oktober ali prej, na solnčni legi, po možnosti z uporabo vrta. Ponudbe z navedbo cene pod »V. S.« na upravo lista. 975

Predtiskanje najmodernejših vzorcev,

kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Učenko za šivanje,

poštenih staršev in z dobrimi šolskimi spričevali, veščo že nekoliko šivanja sprejmem. Naslov v upravi lista. 988

Iščem preprosto starejše dekle,

ki zna okusno kuhati in vsaj nekoliko šivati ter opravljati tudi vsa ostala hišna dela. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Dobra plača«. 1003

Stole vpletam

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Park kavarna

koncert v soboto in nedeljo predpoldne in popoldne od 16.—23. ure. 1002

Dr. Kern

Prva pomoč ponesrečenim živalim

knjiga polna ilustracij. Važna za kmetovalce in živinorejce.

Cena Din 34·— s poštnino Din 36·—.

Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.